

Άσκηση Ακοής – Σολφέζ – Ρυθμική Αγωγή II

Εαρινό Εξάμηνο 2026
ΤΜΕΤ, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Μάθημα 2^ο

Μόνικα Ανδριανοπούλου

1α. Τετράχορδα
Ακουστική αναγνώριση και προσδιορισμός αλλοιώσεων

The image displays two staves of musical notation, each containing three variations of a tetrachorde. The first staff is labeled with the Greek letters α (alpha), β (beta), and γ (gamma) above the first, second, and third measures respectively. The second staff is labeled with δ (delta), ε (epsilon), and στ (sigma) above the first, second, and third measures respectively. Each variation consists of a sequence of five notes on a five-line staff, with a treble clef at the beginning of each staff. The notes are: C4 (first line), D4 (second line), E4 (third space), F4 (third line), and G4 (fourth space). The variations differ in the placement of bar lines and repeat signs, indicating different phrasing or articulation patterns.

1β. Τετράχορδα

Ακουστική αναγνώριση και προσδιορισμός αλλοιώσεων - Λύσεις

α β γ

T T η T η T η T T

δ ε στ

T T T η Τριημ. η η T η

1γ. Τετράχορδα φυσικής (μείζονας) κλίμακας
(βλ. και μελωδικές σημειώσεις «Άσκηση ακοής – σολφέζ – ρυθμική αγωγή II», σ.3)

-Φυσικά τετράχορδα (από καθε βαθμίδα τής φυσικής μείζονας):

1 2 3 4

T T η T η T η T T T T T

5 6 7

T T η T η T η T T

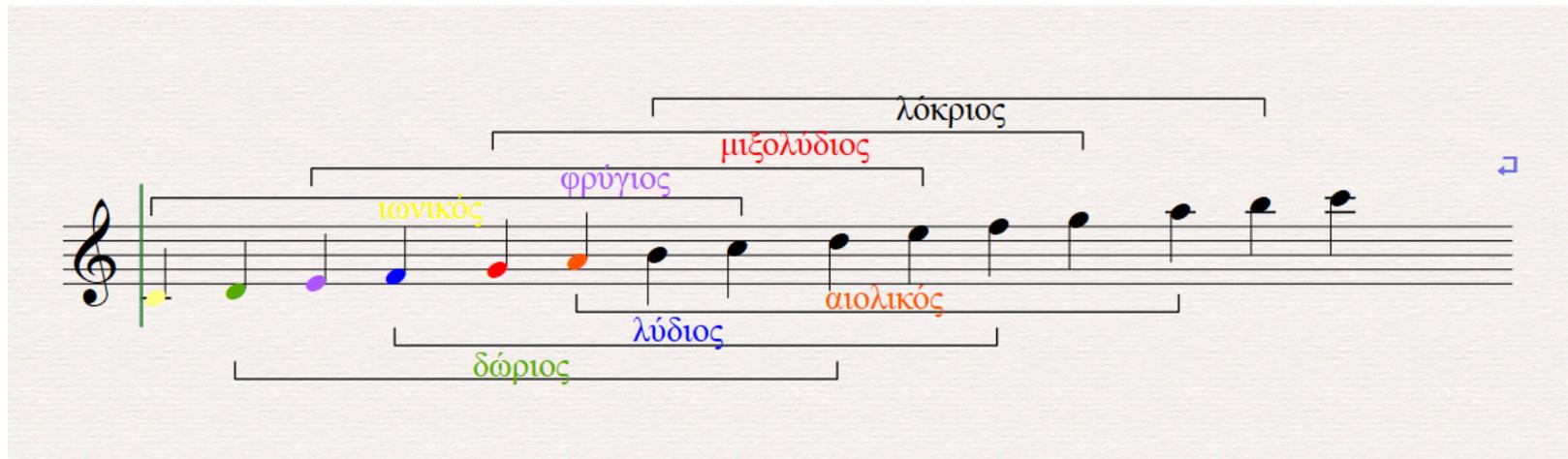
2α. (Εκκλησιαστικοί) τρόποι

(βλ. και μελωδικές σημειώσεις «Άσκηση ακοής – σολφέζ – ρυθμική αγωγή II», σς.5-7)

-Επτατονικές κλίμακες

-Αφετηρία: κάθε νότα τής φυσικής κλίμακας=>

-7 διαφορετικοί τρόποι (σήμερα), διατηρούν τις ονομασίες των αρχαιοελληνικών 'αρμονιών' και μεσαιωνικών τρόπων

2β. Εκκλησιαστικοί τρόποι

(βλ. και μελωδικές σημειώσεις «Άσκηση ακοής – σολφέζ – ρυθμική αγωγή II», σς.6-7)

Ταξινόμηση των τρόπων από τον πιο 'φωτεινό' προς τον πιο 'σκούρο':

- - Λύδιος (ΦΑ)
- - Ιωνικός (ΝΤΟ)
- - Μιξολύδιος (ΣΟΛ)
- - Δώριος (ΡΕ)
- - Αιολικός (ΛΑ)
- - Φρύγιος (ΜΙ)
- - Λόκριος (ΣΙ)

Κύκλος 5ών

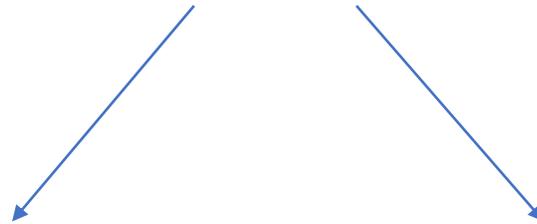
2γ. Εκκλησιαστικοί τρόποι

(βλ. και μελωδικές σημειώσεις «Άσκηση ακοής – σολφέζ – ρυθμική αγωγή II», σς.5-7)

-Σύγχρονη χρήση τρόπων: κινηματογραφική, pop μουσική, ξένη & ελληνική

-Σήμερα, οποιοσδήποτε τρόπος μπορεί να φτιαχτεί πάνω σε οποιαδήποτε νότα (σημειώσεις, σ.8)

-Εύκολος τρόπος απομνημόνευσης της δομής κάθε τρόπου:

‘Μείζονες’ τρόποι:

- Λύδιος (F): Σαν τη μείζονα, με 4↑
- Ιωνικός (C): Σαν τη μείζονα
- Μιξολύδιος (G): Σαν τη μείζονα, με 7↓

‘Ελάσσονες’ τρόποι:

- Δώριος (D): Σαν την φυσ. ελάσσονα, με 6↑
- Αιολικός (A): Σαν τη φυσ. Ελάσσονα
- Φρύγιος (E): Σαν τη φυσ. ελάσσονα, με 2↓
- Λόκριος (B): Σαν τη φυσ. Ελάσσονα, με 2 ↓, 5 ↓

2δ.Αναγνώριση τρόπου στη μουσική φιλολογία...

Adam de la Halle Γάλλος τρουβέρος, 13^{ος} αι.): *Robin m'aime*

(από το *Le Jeu de Robin et de Marion*, ίσως το παλαιότερο γαλλικό κοσμικό θεατρικό έργο)

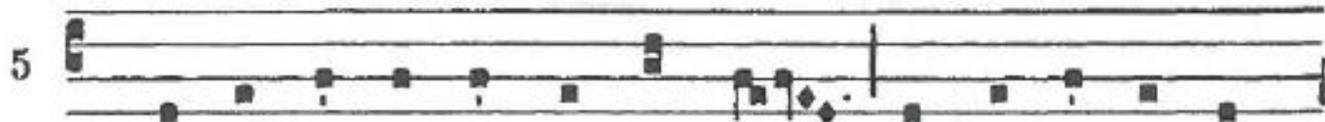

https://www.youtube.com/watch?v=kFE41w4hX_s

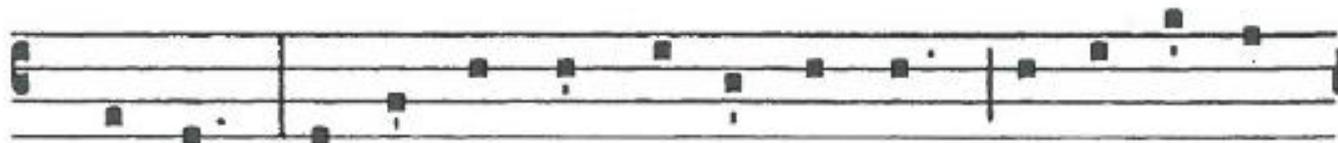

2ε.Γρηγοριανό μέλος σε
 ..... τρόπο: Tantum ergo
 sacramentum
 (βλ. και μελωδικές
 σημειώσεις «Άσκηση
 ακοής – σολφέζ –
 ρυθμική αγωγή II»,
 σ.10)

Tantum Ergo

1. Tan-tum er-go Sa-cra-mén-tum Ve-ne-ré-mur cér-
 2. Ge-ni-tó-ri, Ge-ni-tó-que Laus et ju-bi-lá-

nu-i: Et an-tí-quum do-cu-mén-tum Nó-vo cé-dat
 ti-o, Sá-lus, hó-nor, ví-r-tus quo-que Sit et be-ne-

rí-tu-i: Praé-stet fi-des sup-ple-mén-tum Sén-su-
 dí-cti-o: Pro-ce-dén-ti ab u-tró-que Cóm-par

um de-fé-ctu-i.
 sit lau-dá-ti-o. A-men.

3α. Beethoven, Marcia Funebre, από την 3^η Συμφωνία σε Μιb μείζονα (Op.55, 1803-4).
II. Adagio Assai (σελ.19)

Violino I.

3β. Beethoven, Marcia Funebre, από την 3^η Συμφωνία σε Μιb μείζονα (Ορ.55, 1803-4).
II. Adagio Assai (σελ.19)

Violino I.

i i i i6 i6/4 V vii^o2 - 4/3 -6/5

vii^o7 i ii^o6 i6/4 V7 i iv i

3γ. Beethoven, Marcia Funebre, από την 3^η Συμφωνία σε Μιb μείζονα (Op.55, 1803-4).
 II. Adagio Assai

Violino I.

i i i i6 i6/4 V vii^o 2 - 4/3 -6/5
 do do do mi sol sol lab - fa-re

vii^o 7 i ii^o 6 i6/4 V7 i iv i
 si - do fa sol sol do fa do

3δ. Τραγούδι αρμονίας με αρπίσματα:
 Beethoven, Marcia Funebre, από την 3^η Συμφωνία σε Miβ μείζονα (Op.55, 1803-4).
 II. Adagio Assai

i   i⁶   i^{6/4}   V   vii^{◦2-7}   i

ii^{◦6}   i^{6/4}   V7   i   iv   i

A musical staff in bass clef with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The staff contains seven notes, each with a number above it (1 through 7) and a chord symbol below it. The notes are: 1 (C2), 2 (C3), 3 (C4), 4 (C5), 5 (C6), 6 (C7), and 7 (C8). The chord symbols are: i, i⁶, ii^{◦6}, iv, V, V7, i^{6/4}, vii^{◦2}, and vii^{◦7}.

4α. Συγχορδίες μεθ' 7^{ης} στη μείζονα και στην αρμονική ελάσσονα - το χαρακτηριστικό άκουσμα τής V7 (& της dim.)

(i) Συγχορδίες μεθ' 7^{ης}
πάνω στις βαθμίδες τής
μείζονας κλίμακας

MM Eμ Eμ MM Mμ Eμ εμ

(i) Συγχορδίες μεθ' 7^{ης}
πάνω στις βαθμίδες τής
αρμονικής ελάσσονας κλίμακας

EM εμ AM Eμ Mμ MM εε

4β. Η δομή της V7 (Μμ) – Οι 4 θέσεις της από κοινή βάση
 (βλ. και μελωδικές σημειώσεις «Άσκηση ακοής – σολφέζ – ρυθμική αγωγή II», σ.38)

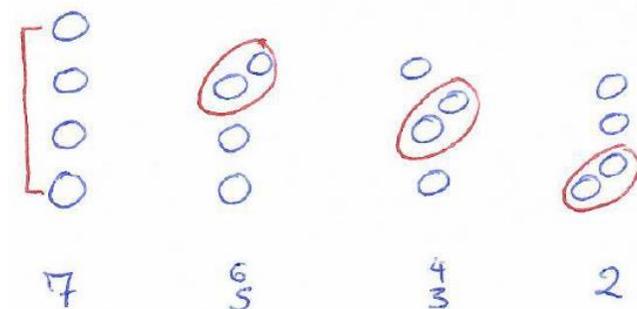
Τετράφωνες συγχορδίες:

△ Μείζονα συγχορδία μεθ'εβδόμης (7μ)
 σολ-σι-ρε-φα, σε όλες τις θέσεις

Οι 4 θέσεις της μείζονας συγχορδίας μεθ'7ης (7μ)
 με κοινή βάση το σι ως 1η, 3η, 5η, 7η:

(σι7) (σολ7) (μι7) (ντο#7)

B⁷ G⁶ E⁴ C^{#2}

△ Τραγούδι: Οι τέσσερις θέσεις της μείζονας συγχορδίας μεθ'εβδόμης (7μ), με κοινή βάση το σι:

7 6 4 2

4γ. Τετράφωνο τραγούδι
V6/5-I
πάνω στο τέλος της
εισαγωγής 1^{ου} μέρους
(Allegro) του κονσέρτου
για βιολί σε ΡΕ+,
Beethoven

The image displays a musical score for a four-part setting in G major, 4/4 time. The score consists of four staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The first three staves are for voices, and the fourth is for a basso continuo. The music is a simple harmonic exercise, with each part moving in parallel motion. The first measure contains a whole note chord of G major (G-B-D). The second measure contains a whole note chord of G major in the second inversion (B-D-G). The third measure contains a whole note chord of G major (G-B-D). Below the fourth staff, the Roman numerals I, V⁶/₅, and I are written under the first, second, and third measures respectively, indicating the harmonic structure of the cadence.

5.Μελωδική prima vista

(βλ. και μελωδικές σημειώσεις «Άσκηση ακοής – σολφέζ – ρυθμική αγωγή II», σ.20)

2.Gabriel Faure (1845-1924)

Les Berceaux

(Τρία τραγούδια, op.23, No.1)

Andante

(Παρτιτούρα με τη συνοδεία πιάνου στην ιστοσελίδα: <http://artsongcentral.com/2007/faure-les-berceaux/>)

Ο άνθρωπος είναι το μόνο πλάσμα που τρώει χωρίς να πεινάει, πίνει χωρίς να διψάει, και μιλάει χωρίς να έχει τίποτα να πει.

(Mark Twain)

Η πιο ωραία εμπειρία που μπορούμε να έχουμε είναι το μυστηριώδες.
Είναι το πρωταρχικό συναίσθημα που βρίσκεται στη βάση της αληθινής
τέχνης και της αληθινής επιστήμης.

(Albert Einstein)

Une Allée du jardin de Monet, Giverny (1902)
by [Claude Monet](#).